

BINNENGEKOMEN
TEAM POSTBEHANDELING EN
ARCHIVERING
D.D. 10-07-2024
No. 2024.02468
Portefeuillehouder: Wethouder Mackus
Team: Beleid Jeugd en Onderwijs

Aan het college van burgemeester en wethouders van Maastricht
Postbus 1992
6201 BZ MAASTRICHT

Maastricht, 10 juli 2024

Betreft: Schriftelijke vragen - Aanhoudende fragiele status van XONAR, de afgeketste fusie tussen XONAR en Mondriaan, en de opschaling naar trede 3 van Pactum en VIA Jeugd.

Geacht college,

Op 4 juli jl. ontving de gemeenteraad een raadsinformatiebrief (RIB) met de titel '[Voortgang XONAR, Mutsaers, Pactum en VIA Jeugd.](#)' Het beeld dat daaruit opdoemt over de algehele staat van het jeugdzorglandschap in de regio Zuid-Limburg is ronduit zorgwekkend te noemen, ondanks de sussende woorden over 'in constructieve samenwerking naar oplossingen zoeken' en de aanhoudende 'toetsing van *due diligence*-rapportages'. Niet alleen blijkt de voorgenomen – en volgens het inmiddels roemruchte herstelplan noodzakelijke – fusie van XONAR met een andere zorgaanbieder (*in casu* Mondriaan) opnieuw van de baan, maar zijn ook de jeugdzorgorganisaties Pactum en VIA Jeugd inmiddels opgeschaald naar trede 3 van het [draaiboek continuïteit jeugdhulp](#). Dat betekent dat hun status inmiddels ook 'zorgelijk' is en dat ook zij met een herstelplan zullen moeten komen.

Zoals bekend hebben de samenwerkende gemeenten eerder dit jaar reeds ruim acht miljoen euro op tafel moeten leggen om XONAR overeind te houden, hetgeen tot op heden nog niet tot de gewenste resultaten geleid heeft op het gebied van een duurzaam herstel van de organisatie. Ook ten aanzien van de Mutsaersstichting blijven er [grote zorgen over de continuïteit](#), ondanks de financiële injectie van 13.8 miljoen die in maart 2024 gedaan is door de zeven deelnemende gemeenten in Noord-Limburg. In die casus speelt bovendien dat ook de Zuid-Limburgse gemeenten eind dit jaar nog aangeslagen zouden kunnen worden voor hun aandeel in de continuïteit van de Mutsaersstichting, ondanks dat zij zich herhaaldelijk op het [standpunt](#) hebben gesteld daarin geen (financiële) bijdrage te willen leveren.

Kortom, het lijkt inmiddels sterk op alsof het algehele jeugdzorglandschap in (Zuid-)Limburg momenteel op omvallen staat, of minstens in de komende maanden alle zeilen bij zal moeten zetten

om niet in een nog zorgwekkender toestand terecht te komen dan heden reeds het geval is. En dat is nog buiten de [uitgestelde](#), maar blijvend voorgenomen, bezuinigingen van jaarlijks 500 miljoen gerekend, die als een zwaard van Damocles boven de partijen blijven hangen in de begrotingsjaren die voor ons liggen.

Wat onze fracties betreft is het duidelijk dat de jeugdzorg in Nederland te kampen heeft met forse systeemproblematiek. Echter, over de oorzaken en het karakter van die systeemproblematiek wordt verschillend gedacht. Blijkens de antwoorden op onze eerdere schriftelijke vragen van 14 februari 2024 bestaat die [systeemproblematiek](#) volgens de verantwoordelijke wethouder namelijk uit de 'zwakke rentabiliteit van jeugdzorgaanbieders', in het bijzonder die van 'zorgaanbieders die zwaardere zorg bieden voor cliënten met complexere zorgproblematiek'. Daarmee zijn dus vooral de rentabiliteit, de bedrijfsvoering, en de financiering van jeugdzorgaanbieders het probleem, in de ogen van het college. Echter, wat onze fracties betreft zijn de oorzaken van de systeemproblematiek veel dieper gelegen, namelijk in de [algehele privatisering en vermarkting](#) van de jeugdzorg, en in de wijze van zo goedkoop mogelijk voor zoveel mogelijk aanbesteden middels arrangementen. Door dat laatste komen jeugdzorgaanbieders steeds opnieuw in de knel, doordat zij de van hen gevraagde zorg niet naar eer en geweten kunnen leveren voor de tarieven die de gemeente Maastricht, als penvoerder van de samenwerkende gemeenten, bereid is daarvoor te betalen.

Op basis van de genoemde raadsinformatiebrief, en het in het voorgaande uiteengezette, hebben onze fracties de volgende vragen voor het college.

1. Wat zijn volgens het college de gevolgen van het feit dat XONAR er maar niet in slaagt om een geschikte fusiepartner te vinden, hetgeen volgens het herstelplan 'op termijn [noodzakelijk](#) is om tot duurzaam herstel te komen, aangezien het op eigen kracht voortzetten van de zorgonderneming op de langere termijn niet haalbaar lijkt'?

Eerder vernamen wij al van ouders die '[murw gebeukt zijn](#)' door de hele gang van zaken rondom XONAR, en zich met lapmiddelen en door te stoppen met werken hebben moeten redden.

2. Heeft het college zicht op het aantal ouders dat door de ineenstorting van de jeugdzorg in (Zuid-)Limburg in gelijksoortige problemen is gekomen, waardoor zij nog maar met veel hangen en wurgen het ouderlijke hoofd boven water kunnen houden, en is het college met die ouders in gesprek over mogelijke oplossingen? Zo ja, zouden wij daar een overzicht van mogen ontvangen? Zo nee, waarom niet?
3. Dezelfde vraag geldt voor het aantal kinderen dat hierdoor getroffen wordt: heeft het college zicht op het aantal kinderen dat door deze systemproblemen in de knel is gekomen, of dreigt te komen? Zo ja, mag de gemeenteraad daar een overzicht van ontvangen? Zo nee, waarom niet?
4. Kan het college de raad een overzicht verschaffen van het verloop (e.g. ontslagen, op eigen initiatief veranderd van baan, en overige personeelwisselingen) van medewerkers van XONAR en Mutsaers sinds de respectievelijke herstelplannen in werking zijn gesteld? Zo nee, waarom niet?

Enige tijd geleden is er een 'Taskforce Jeugdzorg' in het leven geroepen met specialisten van het ministerie van VWS, de VNG, en de jeugdhulpregio's.

5. Kan het college de gemeenteraad middels een raadsinformatiebrief op de hoogte brengen van de inhoud, voortgang en voorlopige resultaten van de gesprekken binnen die 'Taskforce'?

Wat betreft VIA Jeugd, geldt dat VIA Jeugd, de jeugdregio, en de jeugdautoriteit gezamenlijk hebben vastgesteld dat het beter is om op te schalen naar trede 3, omdat dit ['meer mogelijkheden geeft om gezamenlijk regie te voeren op het noodzakelijk herstel'](#). Dat betekent dat er een herstelplan zal moeten worden opgesteld. Op 3 juli jl. ontving de gemeenteraad echter ook een [raadsinformatiebrief](#) waarin medegedeeld wordt dat VIA Jeugd en Koraal een intentieovereenkomst getekend hebben om een fusie tussen beide partijen te gaan verkennen.

6. Maakt het voornemen tot fusie tussen beide partijen onderdeel uit van het hersteltraject dat zal worden ingezet ten aanzien van VIA Jeugd? Zo ja, is er dan al meer bekend over hoe dat hersteltraject eruit zal zien, en hoe de eventuele financiële injectie vanuit de jeugdhulpregio eruit zal zien? Zo ja, zou de gemeenteraad daar nader over geïnformeerd kunnen worden?
7. Is het college de mening toegedaan dat zij in de afgelopen collegeperiode voldoende 'in control' is geweest, en nog steeds is, op het gebied van de jeugdzorg? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?
8. Mocht het antwoord op de vorige vraag positief luiden, hoe verhoudt die opvatting zich dan tot het feit dat in de afgelopen collegeperiode reeds vier grote jeugdzorgaanbieders die actief zijn in Zuid-Limburg op omvallen staan, of hard daarnaar op weg zijn, terwijl de gemeente Maastricht als penvoerder verantwoordelijk was en is voor de financieringssystematiek?
9. Zijn er, op basis van de ontwikkelingen die zich tijdens de huidige collegeperiode voltrokken hebben, volgens het college reeds lessen te trekken ten aanzien van de toekomstige inrichting van de jeugdzorg, en de aanbestedingsmechanismen en tarieven die daarbij horen? Zo ja, zou de gemeenteraad daarvan een relaas mogen ontvangen?

Op [15 juni jl.](#) trokken honderden inwoners van Parkstad en een stevige delegatie van bestuurders, waaronder de burgemeester en de verantwoordelijke wethouders van de gemeente Heerlen, naar Den Haag om figuurlijk op de Haagse deur te bonken voor het behoud van een volwaardig Zuyderlandziekenhuis. De kritieke situatie van de jeugdzorg in (Zuid-)Limburg verdient volgens onze fractie eveneens een stevigere inspanning in Den Haag dan tot op heden het geval lijkt te zijn. De tijd van periodieke overleggen en *taskforces* liggen wat ons betreft wel achter ons; het wordt tijd voor het luiden van de noodklok. Bovendien heeft Maastricht onlangs twee lobbyisten ingehuurd, die de Maastrichtse belangen in Den Haag zouden moeten behartigen.

10. Kan het college nader uiteenzetten of deze twee lobbyisten momenteel ook werkzaamheden verrichten op het gebied van een ruimere financiering van de (Zuid-)Limburgse jeugdzorg, of dat deze alleen de toekenning van evenementen en andere gelden betreffen?
11. Is het college bereid, en voornemens, om de actiebereidheid en lobbykracht jegens Den Haag op te schalen, om zoals penvoerder het overeind houden van de (Zuid-)Limburgse jeugdzorg voor elkaar te krijgen? Zo ja, hoe ziet die opschaling er dan uit? Zo nee, waarom niet?

Hoogachtend,

Stephanie Blom
Raadslid SP

Kitty Nuyts
Raadslid LPM

Martin van Rooij
Raadslid M:OED